

8. Γράμματα - Τέχνες

P. Soulikias 1995

Οι ελληνικές παροικίες του εξωτερικού έχουν αναπτύξει μια πλούσια δράση στον τομέα των γραμμάτων και των τεχνών. Η πρώτη προσπάθειά τους βέβαια ήταν η διατήρηση της ελληνικής παράδοσης και του ελληνικού πολιτισμού. Με την πάροδο του χρόνου όμως εμφανίστηκαν και αξιόλογες δημιουργικές προσπάθειες.

Στις ιστορικές κοινότητες έχουμε την ανάπτυξη των γραμμάτων την περίοδο του ελληνικού διαφωτισμού (17ος και 18ος αιώνας). Σε κάποιες από αυτές, ιδιαίτερα στην Αίγυπτο, έχουμε πλούσια άνθηση των γραμμάτων και του πολιτισμού τον 20ο αιώνα. Αναφερθήκαμε ήδη στον Κωνσταντίνο Καβάφη, έναν από τους μεγαλύτερους νεοέλληνες ποιητές που δημιούργησε το έργο του στην Αλεξάνδρεια, αλλά δεν είναι ο μόνος εκπρόσωπος των ελληνικών γραμμάτων της διασποράς. Στις παροικίες της Αιγύπτου υπάρχουν δεκάδες άλλοι.

Οι πρώτοι δημιουργοί στις μεταναστευτικές κοινότητες, ποιητές, λογοτέχνες, ζωγράφοι, μουσικοί, κ.λπ. που προέχονται από την πρώτη γενιά εμπνέονται περισσότερο από τις ελληνικές εμπειρίες τους και τη συναισθηματική τους σύνδεση με την Ελλάδα και λιγότερο από τις ελληνικές εμπειρίες τους από τις χώρες στις οποίες εγκαταστάθηκαν. Για τη δεύτερη και τρίτη γενιά τα πράγματα άλλαξαν. Οι δημιουργοί από αυτές τις γενιές εκφράζονται πια στη γλώσσα της χώρας στην οποία ζουν και εμπνέονται από τις εμπειρίες και από τη ζωή τους στις χώρες αυτές.

Κωνσταντίνος Καβάφης, ο Αλεξανδρινός ποιητής.

Το σπίτι του Καβάφη στο δεύτερο όροφο.

Το σαλόνι στο σπίτι του Καβάφη.

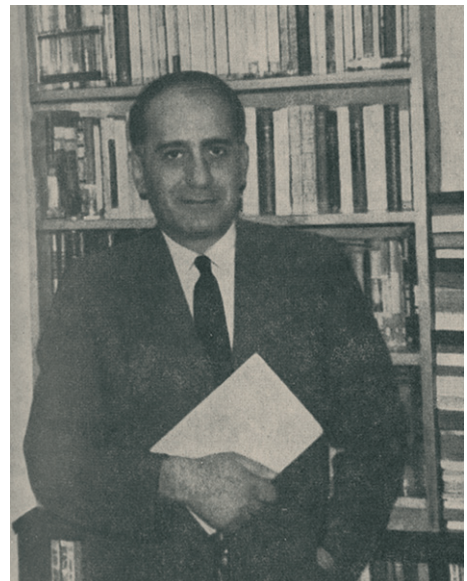
Λογοτεχνική ζωή

Πολλοί είναι οι Έλληνες λογοτέχνες της διασποράς που έγραψαν στην ελληνική, αλλά λίγοι αυτοί που εξασφάλισαν μια θέση στην ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας. Υπάρχει βέβαια το κλασικό παράδειγμα του ποιητή Κωνσταντίνου Καβάφη και που λίγοι θυμούνται σήμερα πως ήταν ένας ποιητής της διασποράς. Εδώ όμως αναφερόμαστε κυρίως στους λογοτέχνες των ελληνικών μεταναστευτικών κοινοτήτων, δηλαδή αυτούς των Ηνωμένων Πολιτειών, του Καναδά, της Αυστραλίας, της Δυτικής Ευρώπης και της Αφρικής.

Στις ΗΠΑ καταγράφεται ήδη στα τέλη του 19ου αρχές του 20ού αιώνα μία λογοτεχνική παρουσία ατόμων ελληνικής καταγωγής. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση της Δήμητρας Βακά. Όπως μας πληροφορεί ο Γ. Καλογεράς στο βιβλίο του «Εθνοτικές γεωγραφίες» (εκδόσεις Κατάρτι, Αθήνα 2007), η Βακά γεννήθηκε το 1877 στην Κωνσταντινούπολη και συνόδευσε το 1894 τον Οθωμανό πρόξενο στη Νέα Υόρκη ως δασκάλα των παιδιών του. Μετά την ανάκληση του προξένου, το 1895, η Βακά έμεινε στις ΗΠΑ, εργάστηκε αρχικά ως δημοσιογράφος στην ελληνική εφημερίδα *Ατλαντίδα* και έκανε στη συνέχεια μια λαμπρή καριέρα ως δημοσιογράφος και λογοτέχνης.

Μια περίπτωση λογοτέχνη που έζησε στη διασπορά και πέτυχε να αναγνωριστεί και στην Ελλάδα είναι αυτή του πεζογράφου Νίκου Καχτίσης. Ο Καχτίσης γεννήθηκε στη Γαστούνη της Ηλείας το 1926 και πέθανε στην Πάτρα στις 25 Μαΐου 1970. Από το 1952 ως το 1954 έζησε στο Καμερούν της Αφρικής. Το 1956 έφτασε στο Μόντρεαλ όπου έζησε ως το 1970. Στην Ελλάδα γύρισε μια εβδομάδα πριν πεθάνει. Κύρια έργα του είναι ο *Ήρωας της Γάνδης*, ο *Εξώστης*, το *Ενύπνιο*, η *Ομορφάσχημη* και *Ποιοι οι φίλοι*.

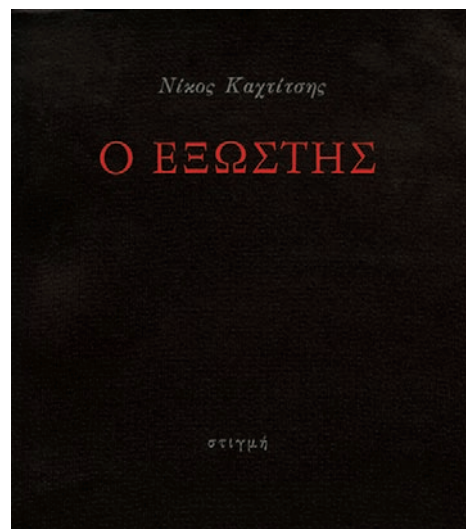
Άλλα γνωστά ονόματα λογοτεχνών της διασποράς είναι αυτά των ποιητών Νίκου Σπάνια (ΗΠΑ), Δημήτρη Τσαλουμά (Αυστραλία), Χρήστου Ζιάτα (Καναδάς), Στέφανου Κωνσταντινίδη (Καναδάς) και των πεζογράφων Θεανώς Παπάζογλου-Μάργαρη (ΗΠΑ), της Ελένης Τορόση (Γερμανία), του Στέφανου Κωνσταντινίδη (Καναδάς), της Ελένης Φλωράτου-Παϊδούση (ΗΠΑ), και των θεατρικών συγγραφέων Θεόδωρου Πατρικαρέα (Αυστραλία) και Κούλας Τέο (Αυστραλία). Γνωστοί ελληνικής καταγωγής λογοτέχνες που δεν γράφουν όμως στα ελληνικά ή

Ο Νίκος Καχτίσης στο σπίτι του (1965) στο Μόντρεαλ.

Το σπίτι που έζησε ο Νίκος Καχτίσης στο Μόντρεαλ. Βρίσκεται στο 228 Querbes στο Δήμο του Outremont.

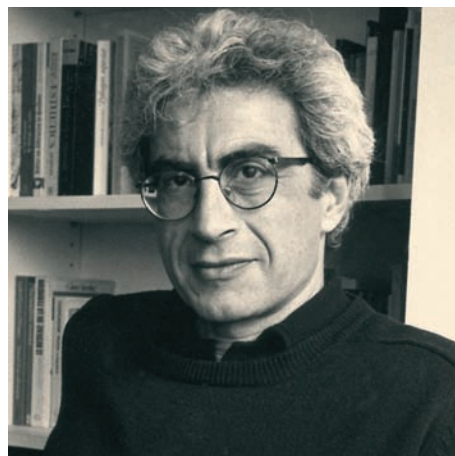
Το εξώφυλλο του βιβλίου του Ν. Καχτίση, «Ο Εξώστης».

δεν γράφουν μόνο στα ελληνικά είναι, ανάμεσα σε άλλους, ο Τζέφρυ Ευγενίδης (ΗΠΑ), ο Θόδωρος Καλλιφατίδης (Σουηδία), ο Παναγιώτης Βουγιούκας (Καναδάς) και πολλοί άλλοι.

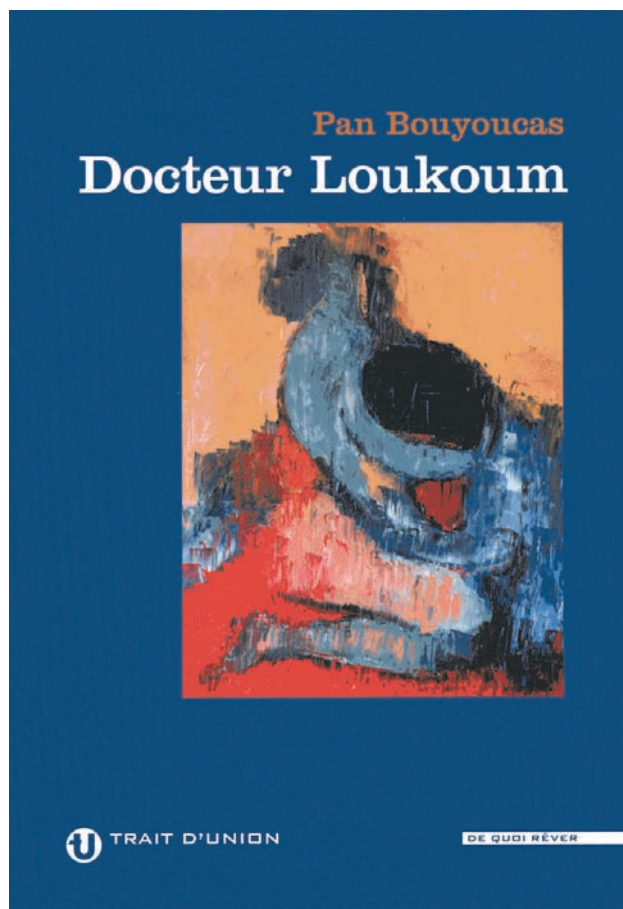
Υπάρχουν επίσης Έλληνες λογοτέχνες που ζουν στο εξωτερικό αλλά εκδίδουν τα έργα τους στην Ελλάδα και θεωρούνται ότι ανήκουν στην ελλαδική λογοτεχνία. Τέτοιες περιπτώσεις είναι ανάμεσα σε άλλες αυτή του ποιητή Νάνου Βαλαωρίτη που ζει στις ΗΠΑ και του πεζογράφου (παιδική λογοτεχνία) Ευγένιου Τριβιζά που ζει στην Αγγλία.

Η λογοτεχνία της διασποράς δεν έχει μελετηθεί αρκετά. Κάποιες όμως προσπάθειες έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια.

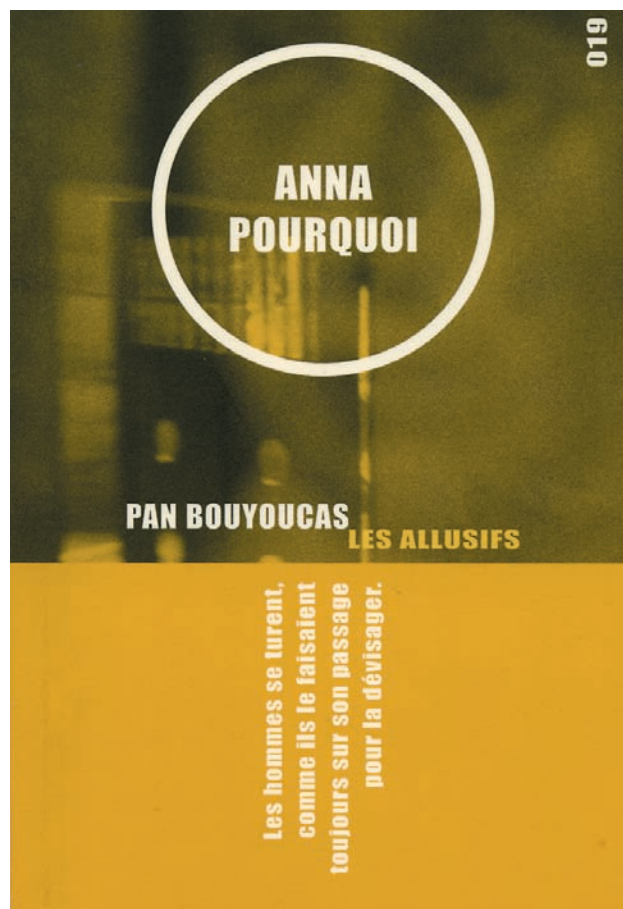

Ο Παναγιώτης Βουγιούκας.

Θεανώ Παπάζογλου-Μάργαρη, μια ελληνοαμερικανίδα πεζογράφος που μας άφησε ένα σημαντικό έργο.

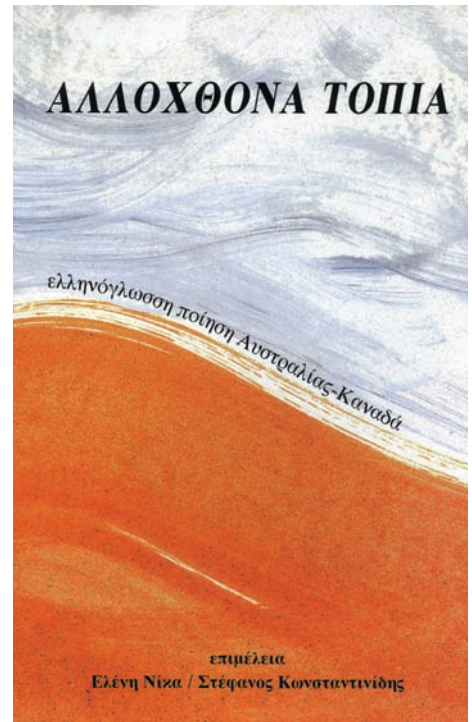
Εξώφυλλο από τη συλλογή διηγημάτων του Παναγιώτη Βουγιούκα, *Docteur Loukoum*, που κυκλοφόρησε στο Μόντρεαλ το 1996.

Εξώφυλλο του τελευταίου μυθιστορήματος του Παναγιώτη Βουγιούκα, *Anna Pourquoi*, που δημοσιεύτηκε στο Μόντρεαλ το 2004.

Ποιήτρια και πεζογράφος η Ρεγγίνα Παγουλάτου έζησε στην Αμερική από το 1963 με σημαντικό έργο.

Η ποιητική ανθολογία «Αλλόχθονα Τοπία», που περιλαμβάνει Ελληνοκαναδούς και Ελληνοαυστραλούς ποιητές.

NEA EΣΠEPIA
Λογοτεχνία - Τέχνες - Πολιτισμός
Νέα Υόρκη
GREEK QUARTERLY - New York
Αυγούστος 1996 - August 1996

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ:
ΛΥΝΤΙΑ ΑΥΑΓΗΝΤΟΥ: Παράνοια - Αποκρίση (Ποίηση)
ΘΑΛΕΙΑ ΚΟΥΖΟΥΠΗ-ΒΕΡΟΥΤΗ: Φύλα, η Κλασική Αρετή (Μέλησι)
PEDRO LASTRA: Μυθολογία για μια Μουσική Ιστορία - Συναυσιάζοντας το Τελείο στο Τελεμαχικό θύρο του Javier Lantini (Μετ. Φ.Κωστακού) (Ποίηση)
SEAMUS HEANEY: Νυχτερινή Σκηνία στις Μουσικές (Μετ. Μ.Τζιλιανού)
ΛΙΤΚΙΑ ΜΑΡΟΥΛΑΤΗ: Άσος Ένας Απώλειος (Αιτηρία)
ΜΑΡΙΗ ΛΕΟΝΤΣΙΝΗ: Ελληνικά και Ελληνοαμερικανικά Γραμμάτια
ΚΩΣΤΑΣ ΛΟΥΚΕΡΗΣ: Οι Μισοί Έλληνες στην Αίθουσα (Δοκίμιο)
ΡΟΒΕΡΤΟ ΡΙΣΙΟΤΤΟ: Τέλειο - Υπόψη στο Ερμείο - Πηρικός Υπνος (Μετ. Παναγιώτ. Τζιλιανού) (Ποίηση)
ΦΩΤΗΣ - ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΤΕΤΕΝΙΣ: Ερήστια - Αντανάκλαση - Έκσταση (Ποίηση)
ΗΥΩΗ ΚΕΝΝΕΔΥ: Βοήθουσι: Η Παράση και η Πείση (Μετ. Δημ. Νεώλες & Δεσπονή Διμαντινοπούλου) (Κριτική)
ΔΕΠΕΡΜΑ ΚΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΝΑΔΑ
JACQUES BOUCHARD: Αναγκασμένα της Ποίησης (Σημειώμα - πρόλογος) (Μετ. Τονια Μιχαηλοπούλου-Βουζιανή)
ΑΝΤΩΝΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ: Αμαρτία της Ηθής - Σισύφος
ΛΥΝΤΙΑ ΣΚΑΛΑΚΟΥ: Το ΣΟΣ του Ερμεία (AIDS)
ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ: Προσέγγιση - Αρνησμία - Το Χαμαγκό του Μουσικιστή
ΗΕΣΑΡΔΙΝ ΚΑΤΣΙΔΑΔΙΑ: Οι Μετανάστες απ τα Μέρη της Ελλάδας - Μαννα μου Κωσ - Πόρνευζοντας το 2,000 - Στο Μεγαλόμυθρο
ΘΑΛΕΙΑ ΤΑΔΟΥ-ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ: Μισοκουρόλο - Αναμνήσι II
ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΑΜΝΙΑ: Κοσμοπαισι
ΦΩΤΗΣ ΚΟΜΠΟΡΟΥΖΟΣ: Σφράξ 1980 - Κινητή - Σπινίμς - Χιονόβι, αδικασίας - Χιονόβι - Παισιονομολογία 1967 - Ένα Τραγικό
ΓΑΒΡΗΛΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥΔΗΣ: Το Αρχοντικό της Ρεγγίνας (Αιτηρία)
ΣΤΥΡΟΣ Β. ΔΑΡΔΙΝΟΣ: Οργισμός Σχισμός - Αχρηματισ Χρηματισμός - Όμοια Δόξα (Ποίηση)
EDWARD TACK: Στη παρούσα - Ο Χορός του Τυφρού - Στο Αίματι (μετ. του συγγραφέα) (Ποίηση)
ΟΥΡΑΝΙΑ ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΥ: Βιβλιόφιλος της Αρχαίας Ελλάδας (Δοκίμιο)
ΓΙΩΡΓΟΣ ΧΩΛΙΑΣΤΟΣ: Αισθηθολογία (Ελευθερία) - Άσος Πέλα (Ποίηση)
ΙΡΕΝΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΦΕΛΛΑΣ: Take me not Away in the Midst of my Days - Ημερολογιακές Παρανοήσεις (Ποίηση)

«Ηθολογία Κριτικής & Κριτικής Έκδοσης & Γραμματικής Ιστοριογραφίας»
ΚΩΣΤΗΣ ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ: Η Γλώσσα μας - Ο Στίχοι της Τροίας κρητικής - Μόλις Μολοκονική Καληντρούλη - Οι Ολομικαίοι Αγιός - Το Νομικό 1995: Seamus Heaney (Μ.Τζιλιανού) - Αποχρηματοποιός του Οδοκού Ελάση - Πλάστιμα Αθήνας - Εξέταση Βιβλίου: Γνωστό Σπινίτι Γνωστό Αποχρηματοποιός «έμοι και Μόλις Νισαμπατρίμ Καλοφίμ - τινός» - Νίκος Α. Μουσικιστής Γνωστό Σολοκισμολογία - Όμοια Προσέγγιση του Αισθηθολογίας - Ρίμης Κωστακού: Πενήσι Αισθηθολογία 12 Τραγούδια για την Εργασία - Μικής Τζιλιανού: Γ. Πενήσι Αισθηθολογία: Ταξιδιωτικές Παρανοήσεις, στη Νεώλια: Secularizing Romms in the Night - Τυφός Μισοκωστή Σπινίτι Αποχρηματισ: Πενήσι Αιτήσι - Νίκος Κωστακού: Γνωστό Χ. Χρηστή: Η Αισθηθολογία - Ελευθερία βεντρού - Ηθολογία - Φωτογραφία - Η έκδοσι μας

Η επιμέλεια: ΜΑΧΗ ΜΟΥΖΑΚΗ στο lang@stamk1.nyu.edu

Ο ποιητής ΧΡΗΣΤΟΣ ΤΣΙΔΑΔΗΣ και ΝΤΙΝΣΕ ΣΙΔΗΓΙΣ μαζί με την κατ. ΕΛΛΕΝ ΕΥΛΕΙΩΝ-ΤΣΙΑΜΗ τον Οκτώβριο 1995 στην έκδοσι του Ερωδίου της Ελλάδας κ. ΚΩΣΤΗ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΥ, στην Νέα Υόρκη, ΗΠΑ

Άλλο δημοκρατικό φίλος στη Νέα Υόρκη: Ο ΧΡΗΣΤΟΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ εκπαιδευτικός-δημοσιογράφος και ο γλύπτης ΔΕΣΠΕΡΙΟΣ ΜΑΤΑΚΟΣ, ο γηραιότερος της Αθήνας Square, Astoria NY

Το λογοτεχνικό περιοδικό ΝΕΑ ΕΣΠΕΡΙΑ που εκδιδόταν τη δεκαετία του '90 στη Νέα Υόρκη.

ATHENE
THE AMERICAN MAGAZINE OF HELLENIC THOUGHT

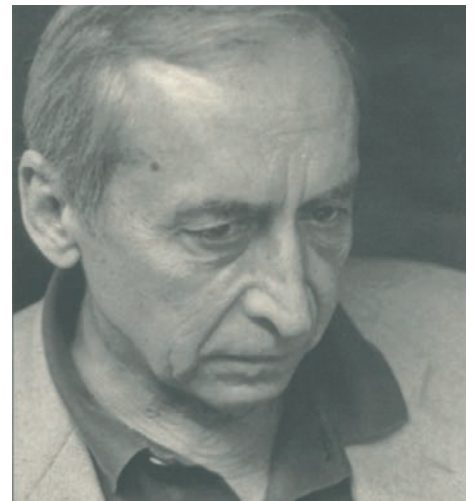
Vol. V - No. 4
DECEMBER, 1944
\$4.00 per Year
Issue Cost \$1.25

ATHENE (1940-1967), ένα σημαντικό ελληνοαμερικανικό περιοδικό των ελληνικών γραμμάτων και του πολιτισμού.

Στη Γερμανία ένα πλήθος περιοδικών, εφημερίδων και βιβλίων, αλλά και μέσω του διαδικτύου συμβάλλουν στην πληροφόρηση. Πολλά έργα από Έλληνες συγγραφείς κυρίως Ελύτη, Καβάφη, Καζαντζάκη έχουν μεταφραστεί στη γερμανική γλώσσα. Ένα αξιόλογο έργο προσφέρουν Ελληνίδες και Έλληνες συγγραφείς που ζουν στη Γερμανία.

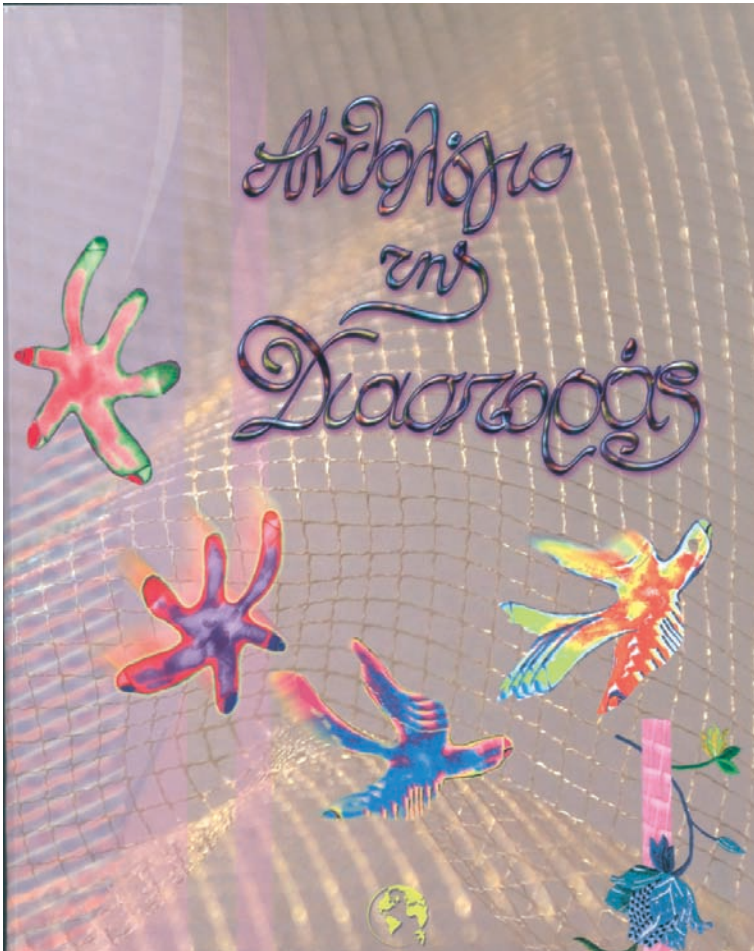
Ο Αντώνης Σουρούνης γεννήθηκε το 1942 στη Θεσσαλονίκη. Όταν τελείωσε το γυμνάσιο, έφυγε για τη Γερμανία, όπου είχαν ήδη μεταναστεύσει όλοι του οι συγγενείς. Θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους Έλληνες συγγραφείς της Γερμανίας.

Ο καθηγητής και ποιητής Γιώργος Δανιήλ (πρώτος δεξιά) που δίδαξε νέα ελληνικά στο Πανεπιστήμιο του Τορόντο με φίλους του Ελληνοκαναδούς λογοτέχνες (1985).

Η λογοτεχνία της διασποράς αποτελεί πλέον αντικείμενο επιστημονικών συνεδρίων και μελετών. Χαρακτηριστικά είναι τα ακόλουθα έργα που έχουν ως αντικείμενο τη λογοτεχνία της διασποράς:

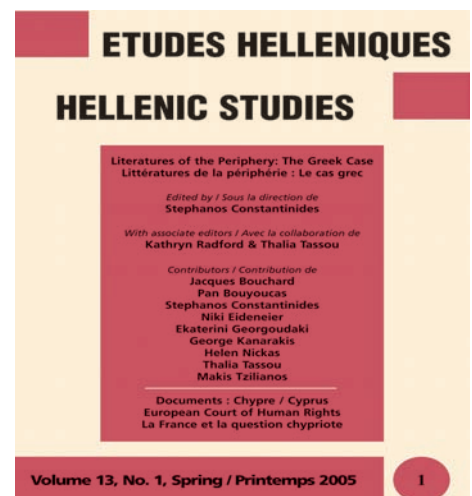
Το Ανθολόγιο της διασποράς, έκδοση Εργαστηρίου Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ., του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Λογοτεχνία της Διασποράς και Διαπολιτισμικότητα, έκδοση Εργαστηρίου Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ., του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Το κλασικό πλέον έργο αναφοράς του Γεωργίου Καναράκη από την Αυστραλία.

Το αφιέρωμα του περιοδικού *Études helléniques/Hellenic Studies* στη λογοτεχνία της διασποράς, έκδοση Κέντρου Ελληνικών Ερευνών Καναδά και Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. Πανεπιστημίου Κρήτης.

Ζωγραφική

Πολλοί είναι οι Έλληνες ζωγράφοι που έζησαν και εργάστηκαν στο εξωτερικό. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση πολλών Ελλήνων ζωγράφων που είτε έζησαν και δημιούργησαν στο Παρίσι, είτε έζησαν και εργάστηκαν και στην Ελλάδα και στη Γαλλία. Έτσι, ο ζωγράφος Μάριος Πράσινο, ελληνικής καταγωγής, έζησε και δημιούργησε το έργο του στη γαλλική πρωτεύουσα. Οι ζωγράφοι Γιάννης Τσαρούχης και Αλέκος Φασιανός μοίρασαν τη ζωή τους ανάμεσα στη Γαλλία και την Ελλάδα όπου και δημιούργησαν το έργο τους.

Παλιότερα, στη διάρκεια του 19ου αιώνα πολλοί Έλληνες ζωγράφοι σπούδασαν και έζησαν για κάποιο χρόνο στο Μόναχο. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι ο Νικηφόρος Λύτρας, ο Νικόλαος Γύζης και ο Κωνσταντίνος Παρθένης.

Πίνακας φιλοτεκνημένος από τον Μάριο Πράσινο με τίτλο «Bessie Smith». 1962.

Ελ Γκρέκο (El Greco). Δομήνικος Θεοτοκόπουλος.

Ο Έλληνας ζωγράφος Κυριάκος Κωνσταντίνης που έζησε στην Οδησσό (1852-1921).

Έλληνες ζωγράφοι όμως έζησαν και δημιούργησαν τον 19ο αιώνα και στις αρχές του 20ου και σε άλλες παροικίες της διασποράς. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα του Κυριάκου Κωνσταντή που γεννήθηκε και έζησε στην Οδησό (1852-1921).

Ασφαλώς αν ήθελε κανείς να πάει ακόμη πιο πίσω θα μπορούσε να αναφερθεί στο Δομήνικο Θεοτοκόπουλο, τον γνωστό Έλ Γρέκο. Ο Θεοτοκόπουλος γεννήθηκε στο Φόδελε της Κρήτης το 1541. Μαθήτευσε σε μεγάλους ζωγράφους της Ιταλίας και ύστερα εγκαταστάθηκε στο Τολέδο της Ισπανίας. Πέθανε σ'αυτή την πόλη το 1614. Άφησε ένα σημαντικό έργο με τη ξεχωριστή προσωπική σφραγίδα του.

Η «ταφή του Κόμη Οργκάθ». Έργο του Ελ Γκρέκο στην εκκλησία του Αγίου Θωμά στο Τολέδο.

«Η Αντιγόνη μπροστά στο νεκρό Πολυνείκη» του Νικηφόρου Λύτρα.

«Το τοπίο» του Κωνσταντίνου Παρθένη.

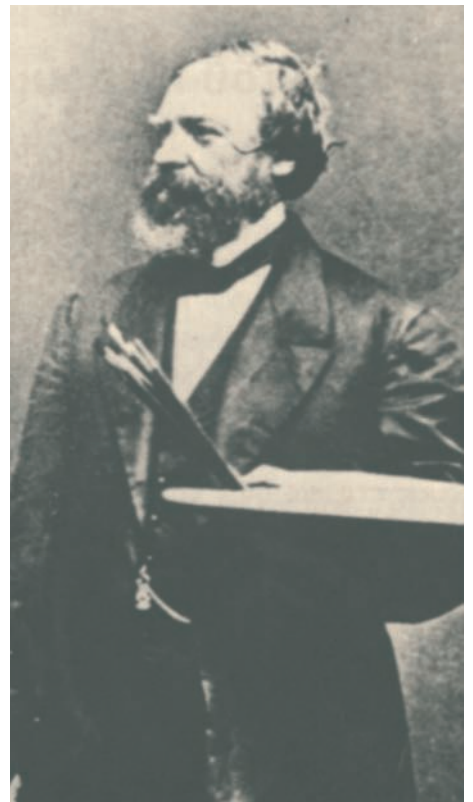
Τα «Αραβωνιάσματα των παιδιών» του Νικόλαου Γύζη.

Στις σημερινές ελληνικές παραιοκίες αρκετοί Έλληνες ζωγράφοι συνεχίζουν να δημιουργούν. Τους συναντούμε στις ΗΠΑ, την Αυστραλία και την Ευρώπη.

Στις ΗΠΑ συναντούμε σημαντικούς ζωγράφους ελληνικής καταγωγής. Ενδεικτικά αναφέρουμε τον Κωνσταντίνο Μπρουμίδη. Όταν ο Κωνσταντίνος Μπρουμίδης (1805-1880) έφτασε με το πλοίο στη Νέα Υόρκη, έγραψε στην Αγία Γραφή που του δώρισε η Αμερικανική Βιβλική Εταιρεία: «Κωνσταντίνος Μπρουμίδης, γεννηθείς στη Ρώμη τον Ιούλιον 26-το 1805, από τον Σταύρο Μπρουμίδα από τα Φιλιατρά, επαρχία της Αρκαδίας, της Πελοποννήσου, Ελλάδος και της Άννα Bianchini, της Ρώμης».

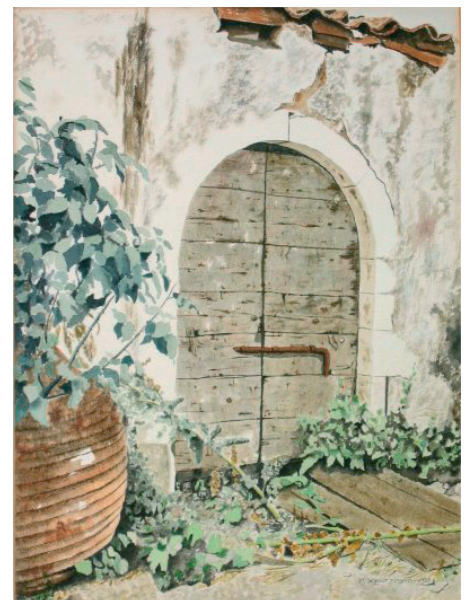
Η δεύτερη μαρτυρία για την ελληνική καταγωγή του Μπρουμίδα προέρχεται από τον πρώτο Έλληνα πρεσβευτή στην Ουάσιγκτον, τον Αλέξανδρο Ρίζο Ραγκαβή. Ο Ραγκαβής (1809-1892), που υπήρξε και γνωστός ποιητής στην εποχή του, συναντήθηκε με τον Μπρουμίδα στην Ουάσιγκτον. Για τη συνάντηση αυτή φρόντισε ένας ελληνικής καταγωγής υπάλληλος

Κωνσταντίνος Μπρουμίδης.

Έργο του ομογενή ζωγράφου Κ. Λευκόχειρ, Βέλγιο.

Έργο του ομογενή ζωγράφου Παναγιώτη Χριστογιάννη, Γερμανία.

του Υπουργείου Εξωτερικών των ΗΠΑ. Την συνάντηση αυτή την αναφέρει ο Ραγκαβής στο ημερολόγιό του, λέγοντας: «ο Έλληνας Μπρουμίδης, μεγαλωμένος στην Ρώμη, του οποίου την γνωριμία έκαμα σήμερα με μεγάλο ενδιαφέρον...».

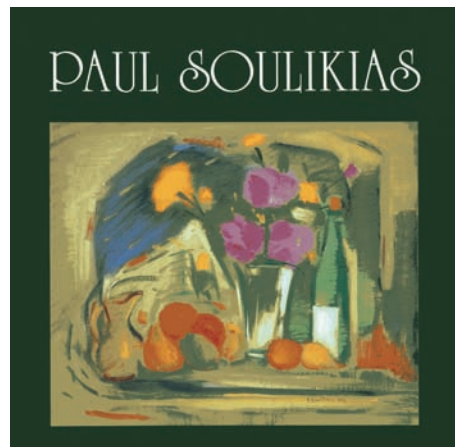
Σύμφωνα με στοιχεία της νεότερης έρευνας, ο πατέρας του Μπρουμίδα έφυγε από την Ελλάδα και εγκαταστάθηκε στη Ρώμη. Στη Ρώμη ήταν μέλος της εκεί ελληνικής παροικίας και μετά από καιρό παντρεύτηκε την Ιταλίδα σύζυγό του. Από τον γάμο αυτόν γεννήθηκε ο Κωνσταντίνος, που μεγάλωσε και σπούδασε ζωγραφική στη Ρώμη.

Το 1852 ο Κωνσταντίνος Μπρουμίδης, εξαιτίας των πολιτικών και πολεμικών αναστατώσεων που γνώριζε τότε η Ιταλία, αναζήτησε την τύχη του στη νέα ανερχόμενη δύναμη, την Αμερική. Μετά τη Νέα Υόρκη, πήγε στην Ουάσιγκτον και εκεί, το 1855, του ανατέθηκε να διακοσμήσει με τοιχογραφίες το Αμερικανικό Καπιτώλιο.

Ο Μπρουμίδης αφιέρωσε στο έργο αυτό το μεγαλύτερο μέρος της καριέρας του. Ζωγράφιζε για είκοσι πέντε χρόνια, κατά τη διάρκεια της θητείας έξι Αμερικανών Προέδρων. Η τέχνη του ήταν τόσο εξαιρετική, ώστε πολλοί τον αποκάλεσαν Μιχαήλ Άγγελο και Ελ Γκρέκο της Αμερικής. Ιδιαίτερη θέση στο έργο του έχει η «Αποθέωση του Ουάσιγκτον», που ευρίσκεται στο θόλο του Αμερικανικού Καπιτωλίου, και συμβολίζει τη ζωή, την ελευθερία και την επιδίωξη της ευτυχίας (life, liberty and the pursuit of happiness), που αναφέρεται και στην Αμερικανική Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας. Ο Μπρουμίδης πέθανε στις 19 Φεβρουαρίου του 1880, λίγους μήνες μετά από ένα ατύχημα που είχε καθώς ζωγράφιζε.

Σήμερα, όλα τα βιβλία για την ιστορία του Αμερικανικού Καπιτωλίου αναφέρονται με θαυμασμό στη ζωγραφική του Μπρουμίδα, χαρακτηρίζοντάς τον «Michelangelo of the United States Capitol». Αλλά και οι τουρίστες που επισκέπτονται το Καπιτώλιο, μαζί με την ιστορία του, μαθαίνουν και για τη ζωή του μεγάλου αυτού ελληνοαμερικανού ζωγράφου.

Στον Καναδά ο πιο γνωστός ζωγράφος είναι ο Πωλ (Παλαιολόγος) Σουλικιάς. Ο Σουλικιάς είναι αναγνωρισμένος ζωγράφος και έχει εκθέσει έργα του σε γνωστές γκαλερί, σε ατομικές και συλλογικές εκθέσεις. Του έχουν αφιερωθεί καλλιτεχνικές εκδόσεις και μελέτες για το έργο του. Έζησε στο Μόντρεαλ του Καναδά από το 1959. Τελευταία επαναπατρίστηκε και ζει στην Ελλάδα.

Βιβλίο αφιερωμένο στον Πωλ Σουλικιά.

Πίνακας του Πωλ Σουλικιά «Τοπίο» (1990).